

- Ik ben voor handhaving van het lerarenregister in huidige vorm. Het is de laatste schakel van een samenhangend geheel, dat in de Wet beroep leraar wordt beschreven. Het samenhangende geheel is de zogenaamde professionele keten. De professionele keten is opgebouwd uit elkaar veronderstellende en opeenvolgende schakels, die kenmerkend zijn voor een zelfbewuste en zichzelf regulerende beroepsgroep. Verwijder je een schakel, dan verzwak daarmee de professionaliteit van de beroepsgroep en dus ook het vermogen om als beroepsgroep goed te functioneren.

De Wet beroep leraar wil aan de leraar en de beroepsgroep op school-, instellings-, sector- en stelselniveau positie en zeggenschap geven. Beiden liggen ten grondslag aan de professionele keten. De keten start met de omschrijving van het beroep (positie), de professionele ruimte die daarmee wordt gemarkeerd voor de leraar en de uitwerking van die professionele ruimte in het professionele statuut en het lerarenregister (zeggenschap). Je bent ervan, dus je gaat er over.

De richting van de professionalisering is daarmee ook helder. Die is besloten in de omschrijving van het beroep en de uitoefening daarvan in de context van de school (statuut) en de professionalisering, het bekwaamheidsonderhoud in diezelfde context (register). Van een nieuwe, onbekende koers voor professionalisering van leraren kan op basis van de beroepsomschrijving geen sprake zijn.

Niet voor niets wordt in de Wet beroep leraar benadrukt dat het zichtbaar maken van het uitgangspunt “je bent ervan, dus ga je erover” centraal staat. Het statuut maakt “slechts” zichtbaar dat er inderdaad sprake is van een professionele dialoog (die ongetwijfeld ook al in scholen wordt gevoerd). Het register maakt “slechts” zichtbaar dat er inderdaad sprake is van professionalisering (die ook al door leraren wordt gedaan en wel volgens criteria die leraren van belang achten om hun beroepsuitoefening op peil te houden).

De professionele keten is als het ware een organisch geheel, die zijn kracht verliest als je er onderdelen – te weten statuut en register – uithaalt.

De professionele keten borgt door de omschrijving van het beroep de professionele voorbereiding op het beroep en het eigenaarschap van de professionele praktijk (uitoefening/statuut en professionalisering/register). Op deze manier reguleert de beroepsgroep zichzelf en verantwoordt elke leraar zich tegenover zijn beroepsgenoten.

- In ben voor de verplichting van het bevoegd gezag om een professioneel statuut vast te stellen. Juist ook met het oog op de nieuw te ontwikkelen koers van het lerarenregister. Door het statuut wordt aangetoond dat er op team- of sectieniveau een professionele dialoog tussen leraren en schoolleiding wordt gevoerd over de kwaliteit van de beroepsuitoefening en dus de kwaliteit van het onderwijs in de praktijk van alledag. Deze dialoog en de neerslag daarvan in een statuut biedt goede handvatten voor de laatste schakel van de keten, het register. Dan wordt namelijk in de praktijk van alledag duidelijk wat leraren nodig hebben om hun vak op peil te houden (professionalisering, bekwaamheidsonderhoud). Ook hier komt het organische, samenhangende karakter van de schakels van de professionele keten weer naar voren. Op basis van de aantoonbare zeggenschap van leraren over de beroepsuitoefening in de praktijk van alle dag worden belangrijke inzichten verworven over de nieuwe koers van het lerarenregister en wordt de noodzakelijke band tussen het register en de onderwijspraktijk geborgd.

- Het bekwaamheidsdossier wordt geborgd in het register. Van dat dossier is de leraar in het kader van het register zelf eigenaar: het bijhouden daarvan is een professionele verantwoordelijkheid die de leraar zelf jegens zijn vakgenoten neemt. Hij verstaat zich daarover met zijn vakgenoten en legt daarmee verantwoording naar hen, maar ook naar schoolleiding, bestuur, ouders/verzorgers en leerlingen/studenten af. Hetgeen leidt tot bevestiging en versterking van het publieke vertrouwen in de beroepsgroep, die zijn eigen zaken op orde heeft en regelt. De wettelijke verplichting van het bevoegd gezag om een bekwaamheidsdossier bij te houden, wat in de praktijk doorgaans moeizaam ging, komt daarmee te vervallen. De professionals gaan daar zelf over en maken dat zichtbaar in het register.
- De wettelijke omschrijving van het beroep van leraar biedt een stevig fundament en een krachtige bescherming om goed te kunnen functioneren als beroepsgroep en zichzelf te reguleren. Daarmee wordt de professionaliteit van de leraar verankerd en kan zijn positie en daarmee verbonden ruimte niet ter discussie worden gesteld of genegeerd.

Sense de Groot, co-auteur Wet beroep leraar